

Кафедра фінансового менеджменту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
доц. А. В. Стасишин

(підпис)
“28” серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОДАТКОВА СИСТЕМА»

галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва напрямку підготовки)

освітня програма: «Фінанси, митна та податкова справа»

освітній ступінь: бакалавр

ЛЬВІВ 2020

Програма навчальної дисципліни «Податкова система» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітньої програми «Фінанси, митна та податкова справа» освітнього ступеня «бакалавр» - 27.08.2020 - 19с.

Розробник:

Сич О. А. – доцент кафедри фінансового менеджменту факультету управління фінансами та бізнесу, кандидат економічних наук, доцент

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри фінансового менеджменту

Протокол від «27» серпня 2020 р. №1.

Завідувач кафедри

фінансового менеджменту, д.е.н., проф.

«27» серпня 2020 року

_____ Ситник Н.С.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

ЗМІНИ І ДОПОВНЕННЯ ДО ПРОГРАМИ

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження програми)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2020-2021	Відповідно до регламенту організації освітнього процесу в дистанційному режимі від 31.08.2020р., починаючи з 01.09.2020р. лекції з навчальної дисципліни «Податкова система» проводяться онлайн із використанням технологій дистанційного навчання – хмарного середовищаOffice 365	27.08.2020р. № 1	
2020-2021	Відповідно до розпорядження Про організацію освітнього процесу на факультеті управління фінансами та бізнесу із застосуванням дистанційних технологій у 1-му семестрі 2020-2021 навчального року від 16.09.2020р. з 21 вересня 2020 року по 31 жовтня 2020 р. лекційні та семінарські (практичні) заняття з навчальної дисципліни «Податкова система» проводяться в дистанційному режимі із застосуванням технологій дистанційного навчання – хмарного середовищаOffice 365	Розпорядження від 16.09.2020р. № 141-р	

© Сич, 2020 рік

© ЛНУ імені Івана Франка, 2020 рік

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Податкова система» спрямована на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних та практичних аспектів податкової системи, організації роботи фіскальних органів, визначення, узгодження та сплати податкових платежів, реалізації стратегії добровільної сплати податків, порядку обчислення, декларування та погашення податкових зобов'язань з основних бюджетоутворюючих податків.

Предмет навчальної дисципліни:

економічні відносини з приводу перерозподілу валового внутрішнього продукту і національного доходу для створення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів. Ці відносини відбуваються через сукупність податків, зборів, інших обов'язкових платежів і внесків до бюджету України і державних цільових фондів, які діють у встановленому законом порядку.

Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Податкова система» – формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо фінансових відносин, пов'язаних з примусовим відчуженням і перерозподілом частини вартості валового внутрішнього продукту з метою формування загальнодержавного фонду грошових ресурсів.

Основні завдання

засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, альтернативних систем оподаткування, діяльності державної податкової служби.

1.1 Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки бакалаврів

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Економіка підприємства	Податковий менеджмент
Фінанси	Фінансовий менеджмент
Фінанси підприємств	Казначейська справа
Бюджетна система	Бюджетний менеджмент

1.2 Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність продемонструвати знання і розуміння економічного та історичного контексту сутності податків.	Знати необхідність і сутність податків в історичному ракурсі. Вміти встановлювати роль податків в системі доходів Державного та місцевих бюджетів. Оволодіти термінологією оподаткування, функціями податків, методами побудови податкових ставок, класифікацією податків.
Здатність продемонструвати розуміння вимог до податкової системи та податкової політики, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку держави.	Аналізувати сутність податкової системи і основних вимог до неї. Вміти встановлювати податкову структуру та факторів, що її визначають. Обґрунтовувати природу, поняття та напрямки податкової політики, критерії її оцінки.
Здатність керувати проектами і оцінювати їх результати, зокрема у	Аналізувати зміст та нормативне забезпечення податкового адміністрування.

частині податкового адміністрування.	Окреслювати права та обов'язки платників податків, порядок їх обліку у податкових органах.
Здатність продемонструвати розуміння непрямого оподаткування, його ролі в наповненні бюджету та особливостей сплати	Аналізувати сутність, фіскальну роль, призначення та специфіку стягнення податку на додану вартість. Вміти використовувати інструментарій акцизного оподаткування як форми специфічних акцизів. Вміти аналізувати сутність митної політики та термінології митної справи, порядок розрахунку та сплати мита.
Здатність продемонструвати розуміння контексту прямого оподаткування і його основних принципів.	Знати порядок обчислення та сплати податку на прибуток. Визначати бюджетну роль та особливості нарахування податку на доходи фізичних осіб. Знати особливості оподаткування окремих видів доходів та оподаткування доходів від зайняття підприємницькою діяльністю та інших доходів. Вміти розраховувати військовий збір.
Здатність продемонструвати знання процедур нарахування і сплати єдиного податку на спрощеній системі оподаткування	Вивчити алгоритм справляння єдиного податку для платників – суб'єктів підприємницької діяльності. Обґрунтовувати необхідності реформування порядку спрощеного оподаткування доходів населення в Україні.
Здатність продемонструвати обізнаність з питань ресурсного та майнового оподаткування	Знати порядок нарахування та сплати рентної плати, екологічного податку. Встановити необхідність та перелік об'єктів оподаткування майновими податками в державах із ринковими системами господарювання.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
Тема 1	Сутність та види податків
Тема 2	Податкова система і податкова політика
Тема 3	Організація державної податкової служби та податкове адміністрування
Тема 4	Податок на додану вартість
Тема 5	Акцизний податок
Тема 6	Митно-тарифне регулювання
Тема 7	Податок на прибуток підприємств
Тема 8	Податок з доходів фізичних осіб
Тема 9	Спеціальні податкові режими
Тема 10	Ресурсне оподаткування
Тема 11	Майнове оподаткування
Тема 12	Податкове планування на підприємствах

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ПОДАТКІВ

Сутність податків. Податки в системі доходів державного бюджету. Податки та інші форми платежів до бюджету: плата, внески, відрахування, збори. Визначення податків, їх характерні ознаки.

Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Основні напрями податкового регулювання. Співвідношення функцій у різних видів податків.

Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка і квота. Методи побудови податкових ставок. Тверді й процентні ставки. Види процентних ставок: прогресивні та регресивні, їх комбінації.

Класифікація податків, її ознаки. Поділ податків за економічним змістом. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють. Класифікація податків залежно від способів їх справляння.

Види прямих податків. Реальні податки, особисті податки. Прибутковий податок як основний вид прямих податків. Прибуткове оподаткування юридичних осіб. Переваги і недоліки прямих податків, проблеми їх справляння. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків.

Види непрямих податків: акцизи, фіскальні монополії, мито. Акцизи, їх види. Види й призначення мита, митна політика. Податок на додану вартість як сучасна форма непрямих універсального оподаткування. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі.

ТЕМА 2. ПОДАТКОВА СИСТЕМА І ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

Поняття податкової системи і вимоги до неї. Структурна побудова податкової системи. Оптимізація співвідношення між фіскальною і регулюючою функціями податків, між різними видами податків. Фактори, що визначають структуру податкової системи. Наукові основи побудови податкової системи.

Принципи оподаткування. Податки як елемент перерозподілу ВВП. Ідеали оптимального оподаткування: економічна ефективність і соціальна справедливість. Податки як інструмент фінансового регулювання розвитку суспільства. Рівноцінність в оподаткуванні різних суб'єктів.

Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики. Аксіоми і принципи податкової політики. Рівнонапруженість в оподаткуванні всіх платників. Економічна ефективність податкової системи: ефективність та дієвість податкових інструментів, характеристика їх впливу на соціально-економічний розвиток.

Суть податкового регулювання економіки. Податковий вплив на ціни. Податкові важелі обмеження попиту та стимулювання інвестицій. Податкова політика в умовах дефіцитності бюджету та інфляції.

Податкова система в Україні, основні етапи її становлення. Склад та структура податкової системи України, законодавчі акти, що її регламентують. Принципи побудови податкової системи України, їх реалізація. Податкова політика в сучасних умовах.

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ ТА ПОДАТКОВЕ АДМІНІСТРУВАННЯ

Основи та організація податкової роботи. Правове регламентування діяльності податкових органів, інструктивне забезпечення податкового процесу. Контролюючі органи, їх характеристика, правове регулювання діяльності.

Податкова служба держави, склад податкової служби України. Організаційна структура та функції державної податкової адміністрації. Права й відповідальність працівників державної податкової служби.

Облік платників і надходжень податків. Порядок реєстрації платників, облікові документи. Облік надходжень податків, облікові реєстри. Контроль за своєчасним надходженням податків. Методи контрольної-перевірочної роботи. Етапи податкового процесу, їх характеристика.

Суб'єкти обчислення податку і контрольної роботи. Способи утримання податків. Податкові перевірки, їх суть, види, особливості застосування.

Відповідальність платників за своєчасність і правильність розрахунків з бюджетом і за подання декларацій.

Податкове адміністрування. Забезпечення надходження нарахованих сум податків до бюджету. Розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань. Податкова застава, арешт активів платників податків. Продаж активів в рахунок погашення податкового боргу.

ТЕМА 4. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Сутність податку на додану вартість, його зародження та розвиток. Передумови впровадження ПДВ в Україні. Податок на додану вартість як ціноутворюючий фактор. Методика включення податку в ціну.

Платники і ставки податку. Порядок реєстрації платником ПДВ. Об'єкт оподаткування, особливості його визначення у різних галузях. Пільги по ПДВ, їх направленість та дія.

Порядок обчислення податку на додану вартість. Два методи обчислення податку: нетто-податок і сальдовий, їх характеристика і передумови використання. Облік податку у платників. Податкові зобов'язання та податковий кредит при обчисленні податку на додану вартість. Особливості визначення податкового зобов'язання та кредиту.

Декларація з ПДВ, її зміст, порядок складання. Строки подання декларацій. Оподаткування сільськогосподарської діяльності. Особливості оподаткування підприємств малого бізнесу, що оподатковуються за спрощеною системою оподаткування. Особливості обчислення та сплати податку платниками різних галузей по різних видах операцій та угод.

ТЕМА 5. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Особливості акцизного оподаткування в Україні. Поняття акцизу. Суб'єкти та об'єкти акцизного податку. Платники акцизного збору, об'єкт оподаткування.

Перелік підакцизних товарів і ставки акцизного податку. Методика обчислення сум акцизного податку, що підлягають сплаті до бюджету. Порядок включення акцизного податку у ціну товарів. Пільги по податку. Специфіка оподаткування акцизним податком алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Особливості оподаткування акцизним податком транспортних засобів. Специфіка оподаткування нафтопродуктів.

Звітність по акцизному податку. Особливості маркування підакцизних товарів. Строки сплати акцизного податку та подання декларації. Штрафні санкції за порушення нарахування і сплати акцизного податку.

ТЕМА 6. МИТНО-ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Основи митної справи. Митна територія та митний контроль, ввезення, вивезення та транзит товарів, митна декларація і декларанти. Мито як джерело доходів бюджету, митна політика. Ввізне та вивізне мито.

Митне оформлення. Визначення місця митного оформлення. Порядок митного оформлення. Митний брокер, його права та повноваження. Митне декларування. Митна декларація, порядок її подання.

Контроль митних органів за сплатою митних платежів юридичними особами. Види мита. Визначення товарної позиції. Визначення країни походження товарів. Визначення митної вартості, її достовірності. Методи визначення митної вартості товарів. Метод визначення митної вартості за ціною угоди щодо товарів, які імпортуються. Визначення митної вартості за ціною угоди щодо ідентичних товарів. Визначення митної вартості за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів. Визначення митної вартості на основі віднімання вартості. Визначення митної вартості на основі додавання вартості. Резервний метод визначення митної вартості.

Порядок обчислення суми мита. Контроль за своєчасністю перерахування суми мита до бюджету. Порядок нарахування податку на додану вартість на товари, що імпортуються. Особливості контролю митних органів за сплатою мита, податку на додану вартість та акцизного збору, з товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами. Товари що не підлягають оподаткуванню при ввезенні на митну територію України. Порядок розрахунків та сплати митних платежів до бюджету.

ТЕМА 7. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Прибуткове оподаткування в системі податків з підприємств та організацій. Варіанти прибуткового оподаткування підприємств та організацій: податок на дохід і податок на прибуток. Податок на прибуток (дохід) підприємств як форма корпоративного прибуткового оподаткування. Платники і ставки податку на прибуток з числа резидентів та нерезидентів.

Об'єкт оподаткування. Порядок визначення прибутку як об'єкта оподаткування, його економічний зміст і кількісна визначеність.

Порядок формування доходів для цілей оподаткування. Структура доходів окремих категорій платників. Витрати підприємств для визначення прибутку, їх склад. Амортизаційні відрахування як специфічні витрати. Оподаткування прибутком операцій особливого виду. Оподаткування товарно-бартерних операцій, операцій пов'язаним особам. Оподаткування страхової діяльності. Оподаткування податком на прибуток банківської діяльності. Оподаткування виробників сільськогосподарської продукції.

Пільги з податку на прибуток, види пільг, їх направленість та регулююче призначення. Умови застосування окремих пільг. Особливості прибуткового оподаткування платників різних галузей, окремих видів доходів.

Порядок обчислення та сплати податку на прибуток. Строки й порядок розрахунків з податку за фактичними даними на основі бухгалтерської звітності платників. Декларація з податку на прибуток, її характеристика, порядок заповнення та подання.

ТЕМА 8. ПОДАТОК З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Оподаткування доходів фізичних осіб як форма індивідуального оподаткування. Оподаткування доходів фізичних осіб у системі оподаткування населення. Основи оподаткування доходів фізичних осіб. Характеристика платників податку. Характеристика об'єктів оподаткування. Загальний оподатковуваний дохід. Характеристика податкового кредиту при оподаткування доходів фізичних осіб. Податкові соціальні пільги порядок їх надання фізичним особам. Ставки податку на доходи фізичних осіб.

Порядок нарахування, утримання, сплати та перерахування податку до бюджету. Оподаткування доходів від надання нерухомості в оренду. Оподаткування інвестиційного прибутку. Оподаткування доходів, отриманих за договорами довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного страхування. Оподаткування операцій з продажу об'єктів нерухомого майна. Оподаткування операцій з продажу рухомого майна.

Оподаткування доходу, отриманого платником податку внаслідок прийняття ним у спадщину коштів майна, майнових чи немайнових прав. Оподаткування доходу, отриманого платником податку як подарунок (або внаслідок укладання договору дарування). Оподаткування операцій із заміщенням втраченої власності. Порядок сплати перерахування податку до бюджету. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи. Порядок забезпечення виконання податкових зобов'язань.

Оподаткування доходів громадян від підприємницької діяльності за наявності та відсутності прав юридичної особи. Оподатковуваний дохід. Порядок обчислення податку за прогнозними розрахунками оподаткованого доходу.

ТЕМА 9. СПЕЦІАЛЬНІ ПОДАТКОВІ РЕЖИМИ

Порядок визначення кола суб'єктів спрощеної системи оподаткування з числа юридичних та фізичних осіб. База оподаткування за спрощеною системою. Ставки спрощеної системи оподаткування. Особливості сплати інших податків суб'єктами спеціального режиму оподаткування.

Порядок оподаткування суб'єктів малого бізнесу за спрощеною системою при застосування різних ставок оподаткування. Порядок нарахування та перерахування податку. Порядок видачі свідоцтва про право сплати єдиного податку. Штрафні санкції за порушення порядку нарахування та сплати єдиного податку.

Умови переходу суб'єктів малого бізнесу на спрощену систему оподаткування. Облік платників єдиного податку - юридичних і фізичних осіб. Порядок видачі свідоцтва про сплату єдиного податку. Перевірка даних, наведених у заяві, на їх відповідність умовам переходу на спрощену систему оподаткування. Попередня перевірка розрахунків сплати єдиного податку. Своєчасність подання розрахунку. Документальна перевірка платників єдиного податку. Порядок ведення книги обліку доходів і витрат.

Фіксований сільськогосподарський податок. Умови переходу на сплату податку, критерії визнання сільськогосподарським товаровиробником. Перевірка дотримання критеріїв, за якого

дозволяється перебувати на спеціальному режимі оподаткування. Ставки податку та розподіл сплати протягом року. Особливості податкового планування з використанням платників фіксованого сільськогосподарського податку.

ТЕМА 10. РЕСУРСНЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Основи ресурсного оподаткування. Принципи встановлення плати за ресурси. Плата за ресурси як інструмент впливу на економічне та раціональне використання ресурсів. Види платежів за ресурси, особливості формування ставок та визначення платників.

Лісовий дохід, його сутність і призначення. Види лісового доходу. Порядок видачі дозволу за рубку деревини, механізм нарахування плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Плата за воду, що забирається із водогосподарських систем, її платники. Лімітування забору води і побудова тарифів плати за воду. Строк сплати за воду та звітність платників.

Плата за розробку корисних копалин (мінеральні ресурси), її платники. Перелік ресурсів, за які стягується плата. Ставки плати, порядок обчислення та сплати за мінеральні ресурси, звітність платників.

Плата за землю як інструмент раціонального використання земельних угод і регулювання розміщення виробництва та населення в регіональному розрізі. Форми плати за землю: орендна плата та земельний податок.

Основи побудови земельного податку: платники, об'єкт оподаткування, ставки. Диференціація ставок залежно від призначення земельних ділянок, їх місцезнаходження та якісних характеристик. Земельний податок із земель сільськогосподарського призначення. Порядок встановлення ставок податку. Нарахування податку, порядок і строки його сплати, санкції за порушення. Декларація по земельному податку, її характеристика.

ТЕМА 11. МАЙНОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Склад місцевих податків та зборів і порядок їх справляння. Суть майнового оподаткування та характеристика його основних форм. Майнове оподаткування і його значення в сучасних умовах. Види майнового оподаткування. Податок на нерухоме майно. Платники, об'єкт оподаткування, ставки податку, терміни сплати і порядок зарахування до бюджету. Порядок надання пільг. Перспективи запровадження податку в Україні. Зарубіжний досвід справляння даного податку.

Оцінка нерухомості для цілей справляння податку на нерухоме майно. Особливості формування механізму справляння податку на нерухоме майно.

Порядок справляння туристичного збору, зборів за паркування автомобілів та за провадження окремих видів господарської діяльності.

ТЕМА 12. ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Корпоративний податковий менеджмент. Перспективне та поточне податкове планування. Форми податкового планування. Вибір організаційно-правової форми оподаткування, вибір місця реєстрації, використання спеціальних економічних зон та територій пріоритетного розвитку. Аналіз режимів оподаткування. Формування податкової складової облікової політики підприємства. Раціональне розміщення активів і доходів підприємства.

Оцінка ефективності податкового планування. Визначення відхилень фактичних результатів від планових. Формування системи показників, що характеризують ефективність розроблених методів податкового планування.

Принципи податкового планування, загальні та спеціальні принципи. Класифікація видів податкового планування. Тактика і стратегія податкового планування. Аудиторське обслуговування.

Етапи податкового планування. Умови, що забезпечують альтернативність податкового планування. Методи податкового планування.

Інструментарій податкового планування. Етапи впровадження податкового планування на підприємстві.

Податкова оптимізація. Відмінності між плануванням податкових платежів та податковою оптимізацією. Схеми податкової оптимізації. Ухилення від податків, уникнення податків. Запобігання податковим витратам, скорочення податкових витрат. Зміст та основні характеристики ухилення від оподаткування. Фактори, що сприяють виникненню податкових правопорушень. Типові способи ухилення від сплати податків.

Оцінка податкового навантаження. Формування системи показників, за допомогою яких здійснюється оцінка податкового тиску на підприємство.

Міжнародна податкова конкуренція. Спеціальні (вільні) економічні зони, території пріоритетного розвитку, офшорні юрисдикції. Обмеження щодо співпраці з офшорними компаніями. Особливості податкового планування з використанням офшорних компаній.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні література

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI.
2. Митний кодекс України від 11 липня 2002 року № 92 - IV.
3. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 № 2456-VI.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.

Додаткова література

1. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 308 с.
2. Крисоватий А.І. Домінанти гармонізації оподаткування: національні та міжнародні вектори : монографія. Тернопіль : Підручник і посібник, 2010. 248 с.
3. Митна справа : підруч. / [А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : ВПЦ «Екон. думка ТНЕУ», 2014. 540 с.
4. Пасінович І.І., Сич О.А. Модернізація механізмів державного регулювання економіки України. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Харків-№ 24(1). - 2018. - С.398-408.
5. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: навч. посіб. / за ред.
6. Податкова політика України : навч. посіб. / П. В. Мельник, З. С. Варналій, Л. Л. Тарангул [та ін.] ; за ред. П. В. Мельника. К. : Знання України, 2010. – 505 с.
7. Податкова система [Текст]: Навчальний посібник. / за заг. ред. Андрущенко В. Л. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 416 с.
8. Податкова система: навчальний посібник / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська [та інш.] / ред. І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с.
9. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування: монографія / за заг. ред. Ю. Б. Іванова. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2007. 448 с.
10. Сич О.А. Податкові інструменти фінансування економічного розвитку постпромислових міст. Вісник ЛДФА. №26. Львів: ЛДФА, 2014. С.85–91.
11. Соколовська А. М. Концепція ліберальної податкової реформи: доцільність і можливість реалізації в Україні. Фінанси України. 2015. № 12. С. 12–31.
12. Супруненко, С. А. Податкове планування в системі державного регулювання економіки України : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / С. А. Супруненко. - Чернігів, 2019. - 227 с.
13. Удосконалення управління державними фінансами та реформування податкової системи України / за ред. Т. І. Єфименко; ДННУ «Акад. фін. упр.». Київ, 2015. 444 с.
14. Ю. Б. Іванова, І. А. Майбурова. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2010. 492 с.
15. Tax Policies in the European Union. 2019 Survey. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/tax-good-governance/eu-semester/tax-policies-europeanunion-2019-survey_en.
16. Paying Taxes 2020. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/publications/paying->

Інтернет сайти

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.sta.gov.ua](http://www.sta.gov.ua)
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Рахункової палати України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державної митної служби України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.castom.gov.ua](http://www.castom.gov.ua)
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http: //www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua)